

Postizanje slaganja između ličnosti i posla

teorija slaganja ličnosti i posla

Identificira šest tipova ličnosti i predlaže da slaganje tipa ličnosti i radne okoline određuje zadovoljstvo na poslu i stopu otkaza.

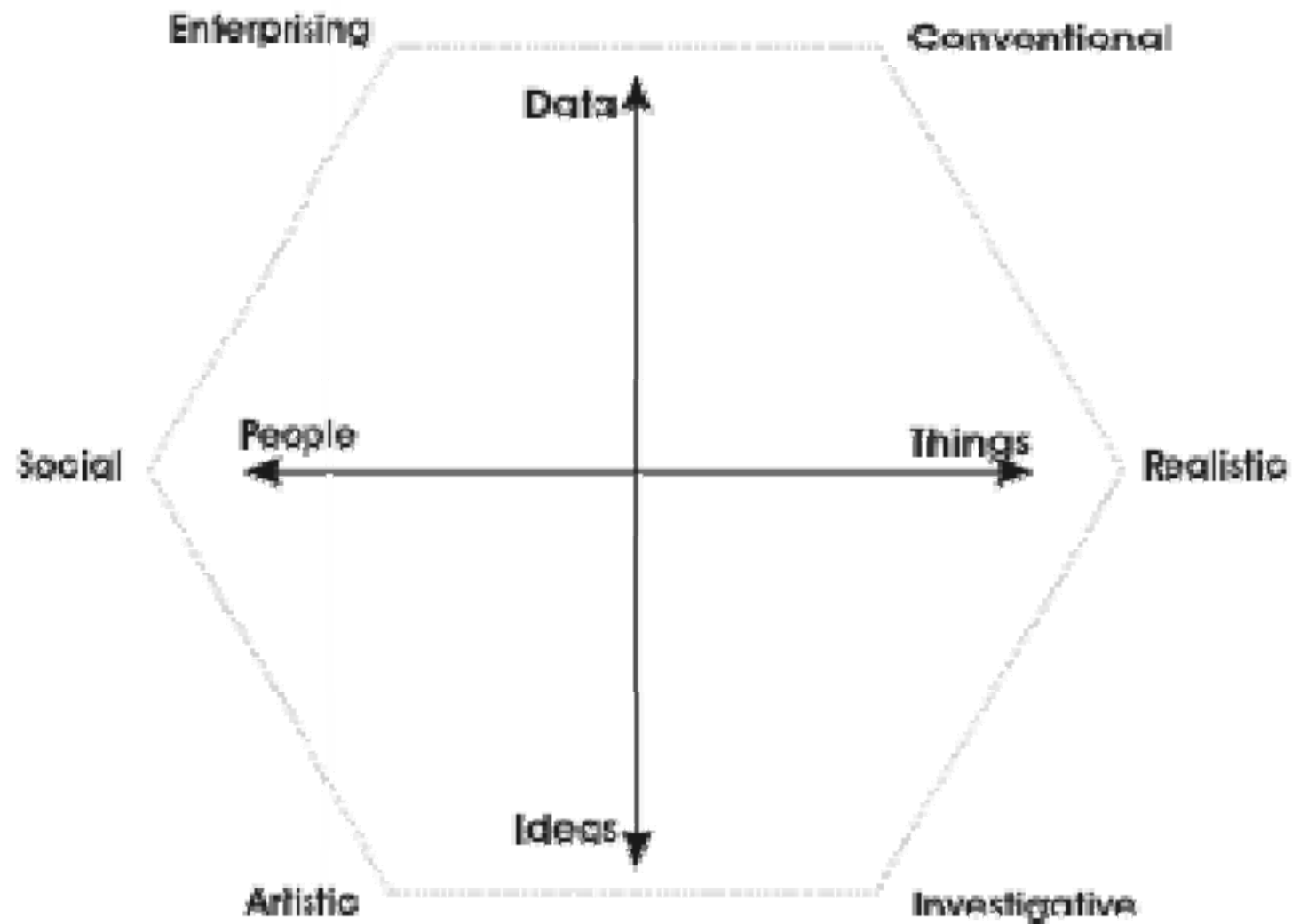
Tipovi ličnosti

- **Realistični**
- **Istražujući**
- **Društveni**
- **Konvencionalni**
- **Poduzetnički**
- **Umjetnički**

Hollandova teorija

Figure 1: Holland's Codes

Što su emocije?

Emocije
Široki raspon osjećaja koje ljudi
doživljavaju.

Afekt
Intenzivni osjećaji
usmjereni na nekoga ili
nešto.

Raspoloženja
Osjećaji koji su slabiji
od emocija i nedostaje
im situacijski podražaj

Što su emocije?

emocionalni rad
Okolnost u kojoj zaposlenik
izražava organizacijski
poželjne emocije tijekom
interpersonalnih
transakcija.

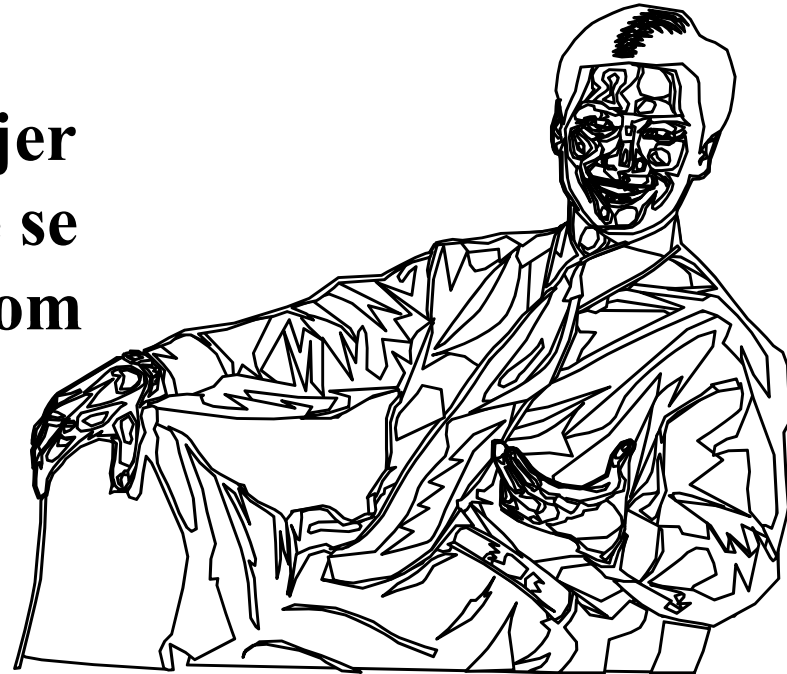

Doživljene i iskazane emocije

doživljene emocije
Stvarne emocije pojedinca.

---

iskazane emocije
Emocije koje osoba pokazuje jer
to organizacija zahtjeva i koje se
smatraju prikladnima na danom
poslu.

Dimenzije emocija

➤ **Smjer**

- Pozitivne
- Negativne

➤ **Intenzitet**

- Jake/slabe – (Ličnost; Zahtjevi posla)

➤ **Frekvencija i trajanje emocija**

- Kako često i koliko dugo se iskazuju emocije

Pokazivanje emocija facijalnom ekspersijom

Each picture portrays a different emotion. Try to identify them before looking at the answers. (Top, left to right: neutral, surprise, happiness. Bottom: fear, sadness, anger.)

Source: S. E. Taylor, L. A. Peplan, and D. O. Sears, *Social Psychology*, 9th ed. (Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall, 1997), p. 98. Photographs by Paul Eikman, Ph.D. Used with permission.

© 2003 Prentice Hall Inc. All rights reserved.

EXHIBIT

4-5

Emocionalni kontinuum

- **Što su dvije emocije bliže na ovom kontinuumu ljudi će ih lakše zamijeniti.**

SREĆA – IZNENAĐENJE – STRAH – TUGA – LJUTNJA – GAĐENJE

Source: Based on R. D. Woodworth, *Experimental Psychology* (New York: Holt, 1938).

© 2003 Prentice Hall Inc. All rights reserved.

EXHIBIT

4-6

Spol i emocije

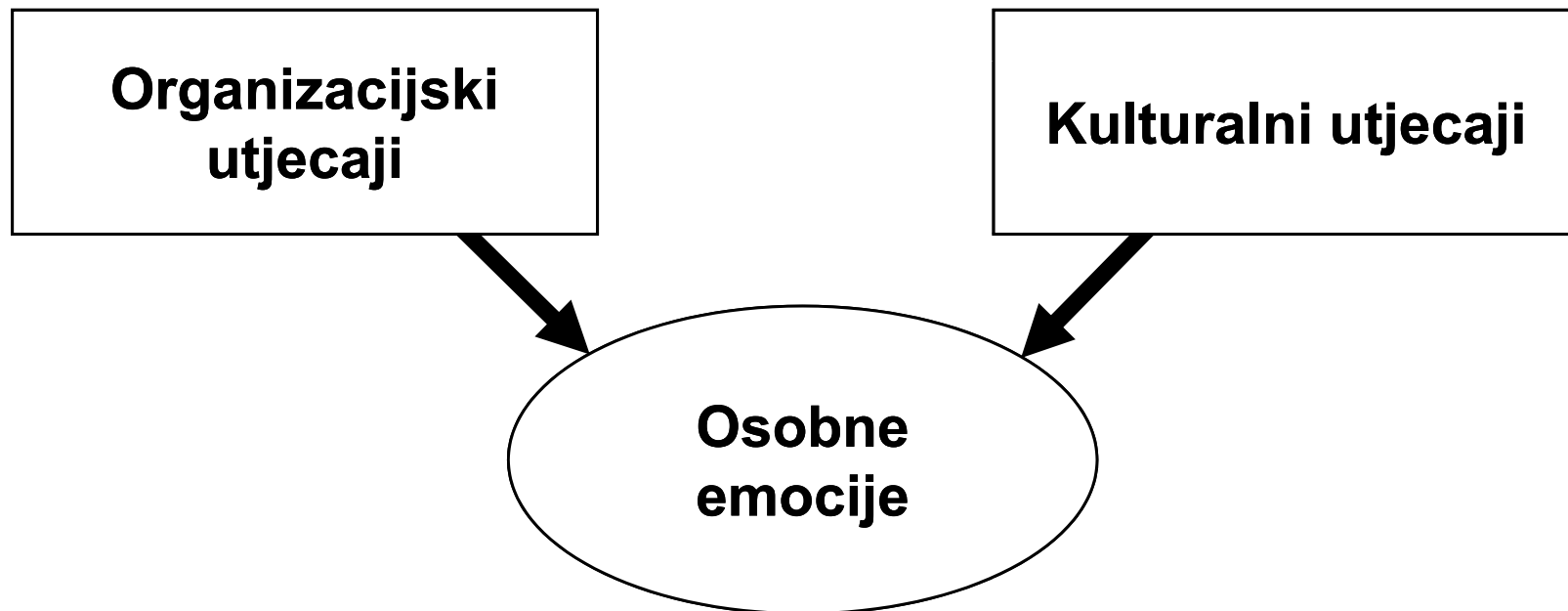
Žene

- pokazuju veće emocionalno izražavanje od muškaraca;
- jače doživljavaju emocije;
- češće iskazuju i pozitivne i negativne emocije, osim bijesa;
- ugodnije im je izražavati emocije nego muškarcima;
- bolje čitaju tuđe emocije;

Muškarci

- vjeruju da je izražavanje emocija u suprotnosti s imidžem muškarca;
- manje su sposobni čitati i identificirati tuđe emocije;
- imaju manju potrebu za traženjem socijalnog prihvatanja kroz iskazivanje pozitivnih emocija:

Vanjska ograničenja i emocije

Primjene u organizacijskoj psihologiji

➤ **Sposobnost i odabir**

- Emocije utječu na efikasnost zaposlenika.

➤ **Donošenje odluka**

- Emocije su važan dio procesa donošenja odluka u organizaciji.

➤ **Motivacija**

- Emocionalna predanost poslu i visoka motivacija su usko povezane.

➤ **Vođenje**

- Emocije su važne za prihvatanje poruka vođa organizacije.

Primjene u organizacijskoj psihologiji

➤ **Interpersonalni sukob**

- Sukobi na radnom mjestu i individualne emocije su snažno povezani.

➤ **Devijantna ponašanja na radnom mjestu**

- Negativne emocije mogu dovesti do devijantnih ponašanja koja ugrožavaju etablirane norme i prijetu organizaciji i njezinim članovima.
  - **Krađa i uništavanje vlasništva**
  - **Političke aktivnosti**
  - **Osobna agresija**

Definicija motivacije

motivacija

Proces koji je odgovoran za jačinu, usmjerenje i upornost nastojanja pojedinca za postizanjem cilja.

Ključni elementi

- 1. Intenzitet**
- 2. Smjer**
- 3. Trajanje - postojanost**

Teorija hijerarhije potreba

Teorija hijerarhije potreba

Hijerarhija pet potreba:

Fiziološke; Sigurnost;

Društvene; Poštovanje;

Samoaktualizacija; kako je niža potreba zadovoljena, slijedeća postaje dominantna.

Samoaktualizacija

Nagon da osoba postane ono što je sposobna postati.

Maslovljeva hijerarhija potreba

Potrebe nižeg reda
Potrebe koje se
zadovoljavaju izvana:
fiziloške potrebe i
sigurnost.

Porebe višeg reda
Potrebe koje se
zadovoljavaju iznutra:
društvene, poštovanje i
samoaktualizacija.

Source: Motivation and Personality, 2nd ed., by A. H. Maslow, 1970. Reprinted by permission of Prentice Hall, Inc., Upper Saddle River, New Jersey.

© 2003 Prentice Hall Inc. All rights reserved.

EXHIBIT

6-1

Teorija X i Teorija Y (Douglas McGregor)

Teorija X

Pretpostavka da zaposlenici ne vole raditi, ne vole odgovornost, lijeni su i mora ih se tjerati da rade.

Teorija Y

Pretpostavka da zaposlenici vole raditi, kreativni su, traže odgovornost, pokazuju samousmjeravanje i samokontrolu.

Dvofaktorska teorija (Frederick Herzberg)

2-faktorska teorija

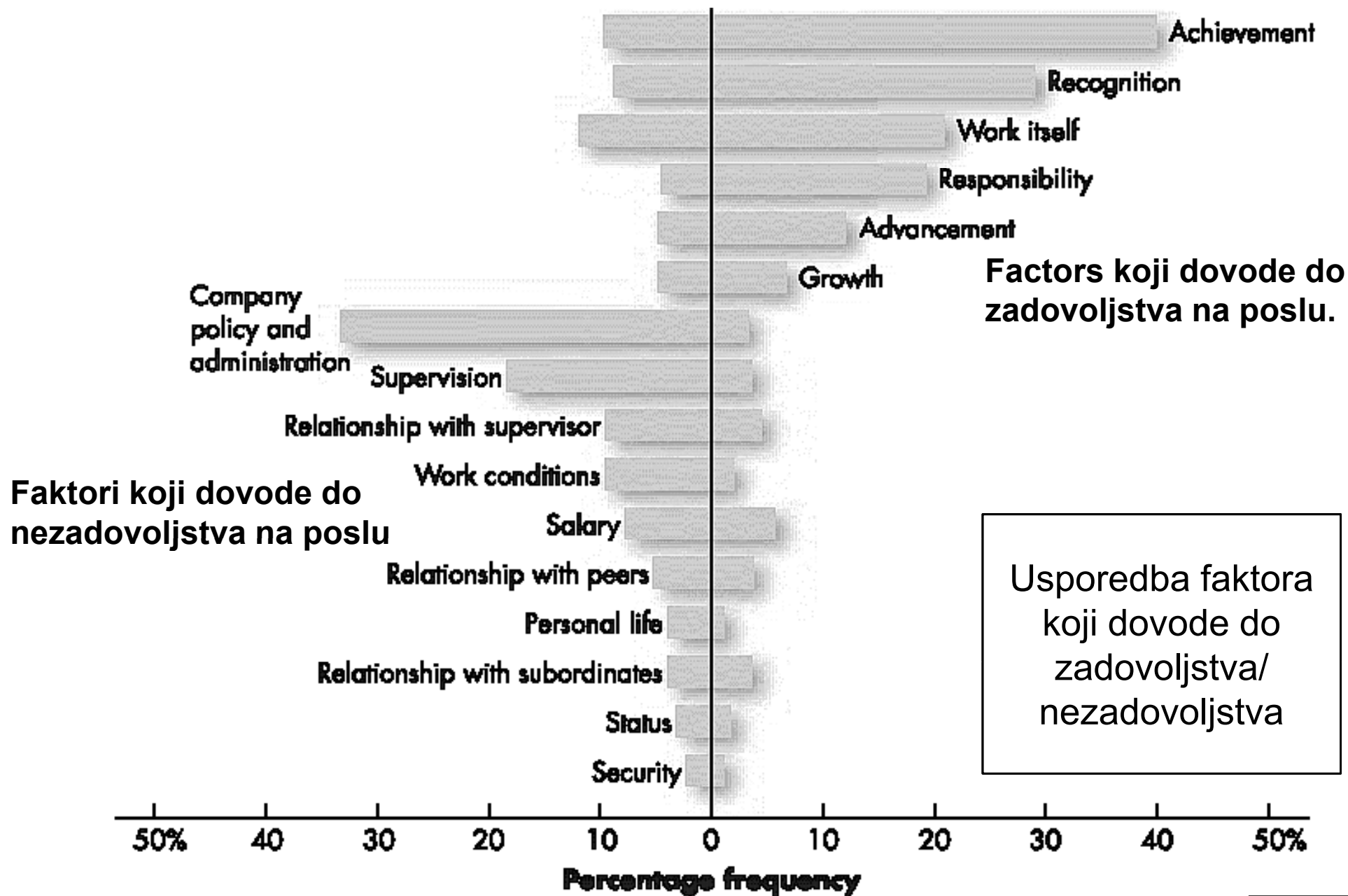
Intrinzični faktori povezani su sa zadovoljstvom, a ekstrinzični sa nezadovoljstvom.

Higienici

Faktori – kao politika organizacije i administracija, supervizija, plaća – koji kada su odgovarajući, ne čine ljude zadovoljnim. Međutim, ako su neodgovarajući – ljudi su nezadovoljni.

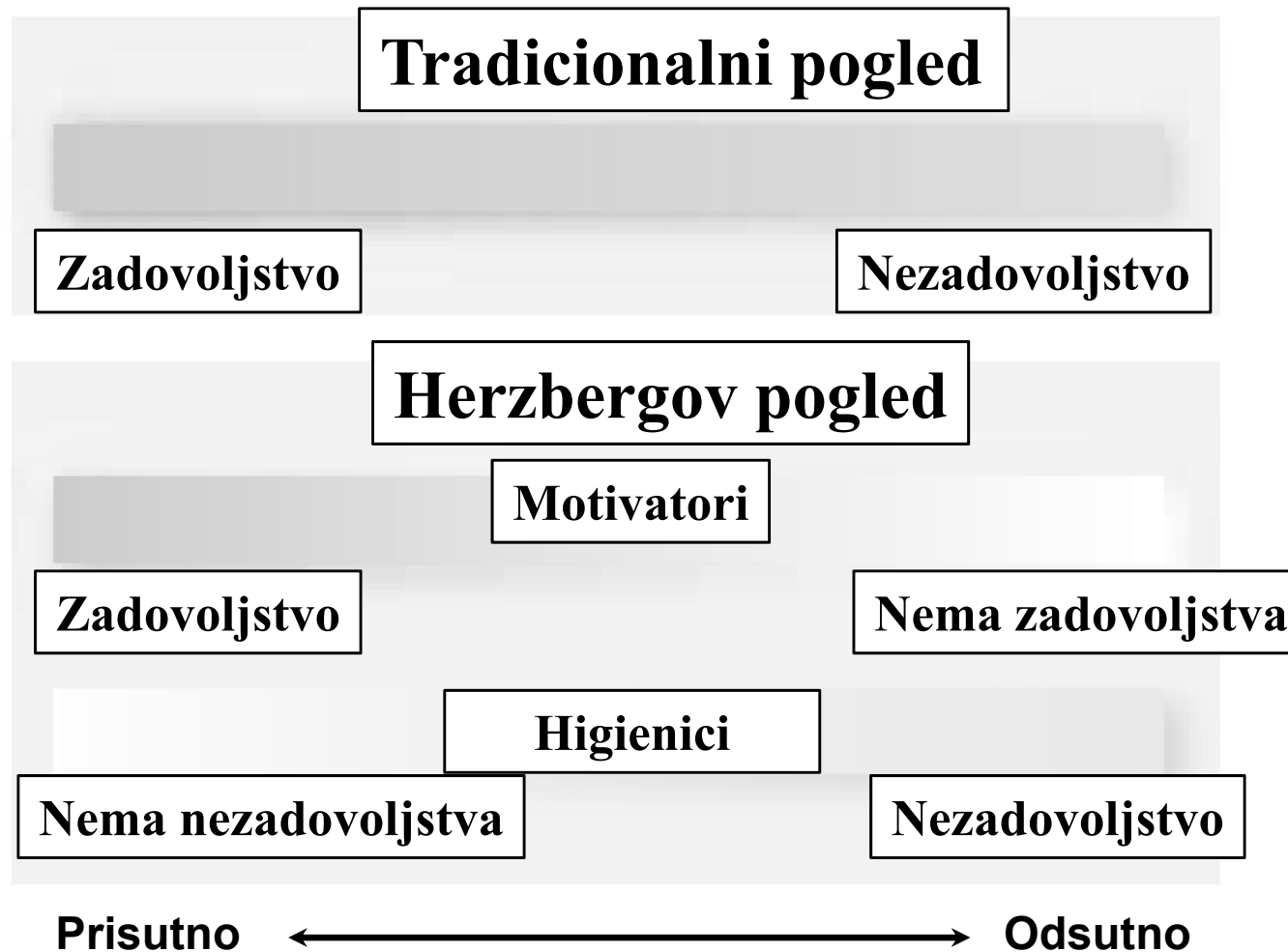

Source: Reprinted by permission of Harvard Business Review. An Exhibit from *One More Time: How Do You Motivate Employees?* By Frederick Herzberg, September/October 1987. Copyright © 1987 by the President and Fellows of Harvard College; all rights reserved.

EXHIBIT

6-3

Suprotstavljeni pogledi na zadovoljstvo/nezadovoljstvo

EXHIBIT

6-4

ERG Teorija (Clayton Alderfer)

ERG teorija

tri grupe središnjih potreba:
postojanje (*existence*),
povezanost (*relatedness*) i
rast (*growth*)

Središnje potrebe:

postojanje: materijalni
zahtjevi

povezanost: međuljudske
veze

Rast: osobni razvoj

Koncepti:

- (1) istodobno mogu djelovati više od jedne potrebe**
- (2) ako se zadovoljenje potrebe višeg reda uguši, povećava se želja za zadovoljenjem potrebe nižeg reda.**

David McClelland-ova Teorija potreba

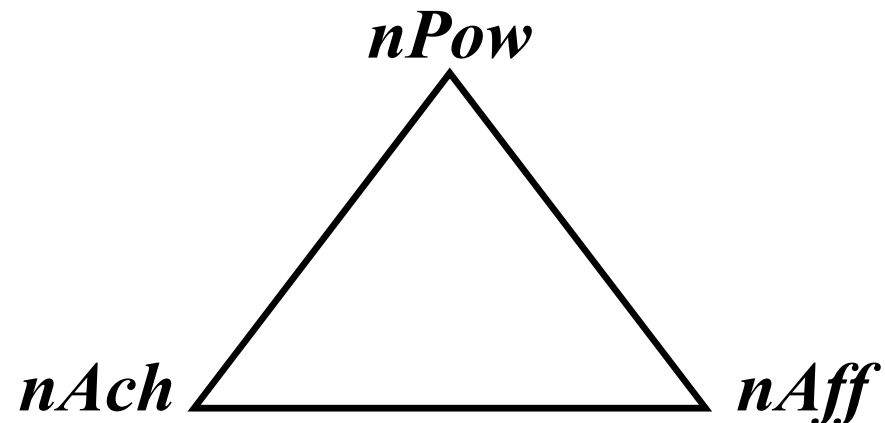
Potreba za postignućem
Poriv za uzdizanjem,
postignuti nešto u odnosu
na skup standarda, težiti
za uspjehom

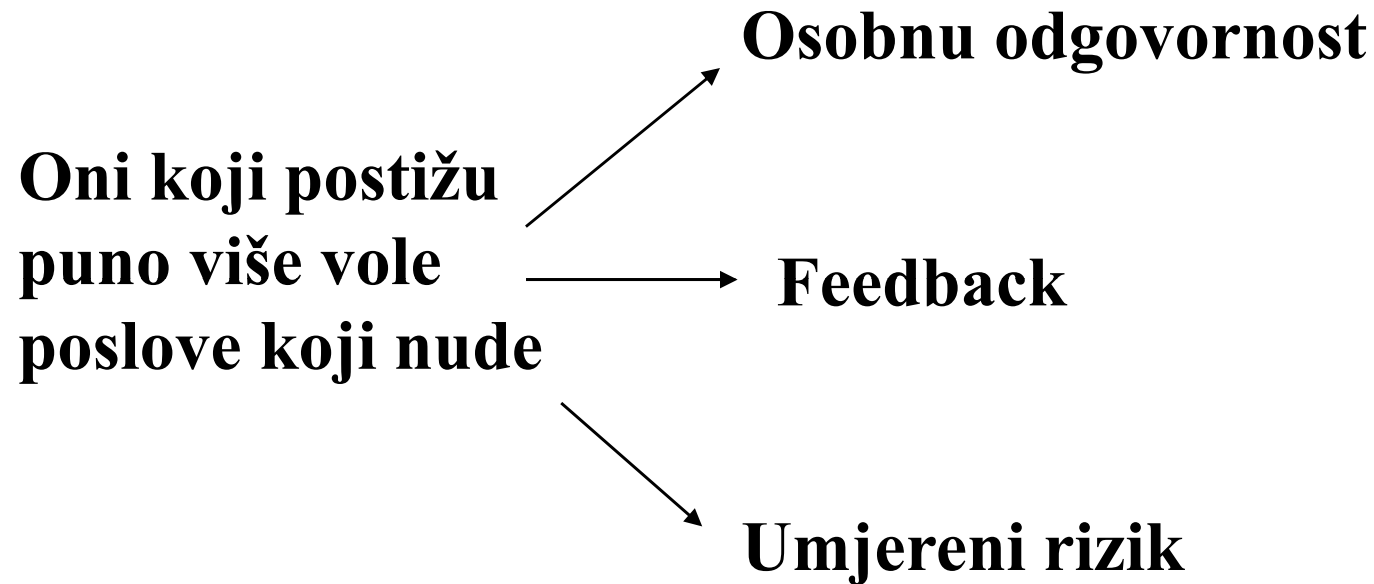
Potreba za moći
Potreba činiti druge da
se ponašaju na način na
koji se inače ne bi
ponašali

Potreba za pripadanjem
Čežnja za prijateljskim i
bliskim interpersonalnim
odnosima

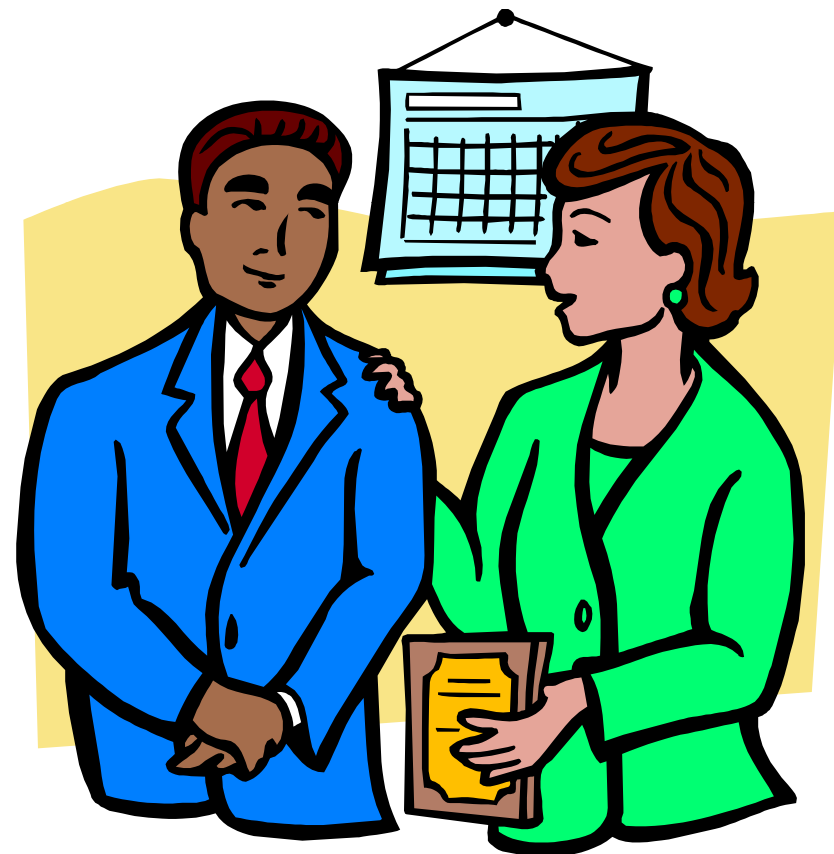

Potreba za postignućem i posao

Teorija kognitivne evaluacije

Teorija kognitivne evaluacije
Davanje ekstrinzičnih
nagrada za ponašanje koje je
prije bilo intrinzično
nagrađivano smanjit će
cjelokupni nivo motivacije.

Teorija postavljanja ciljeva (Edwin Locke)

Teorija postavljanja ciljeva
Teorija postulira da
postavljanje teških ciljeva, sa
feedbackom, vodi do boljeg
učinka

Samoeфикаsnost
Vjervanje pojedinca da je
u stanju obaviti neki
zadatak.

Teorija potkrepljenja

Teorija potkrepljenja
Ponašanje je funkcija
svojih posljedica.

Koncepti:

Ponašanje je uzrokovano izvana.

Ponašanje može biti promijenjeno ako
uvedemo određene posljedice.

Takvo ponašanje će se vjerojatno ponavljati.

Tok i teorija intrinzične motivacije

Iskustvo “toka” češće se javlja na poslu nego u slobodnom vremenu. Ponekad ga nazivamo “u zoni”. Karakterizira ga intenzivna koncentracija i motivacija koja se orijentira na proces, više nego na cilj.

Ken Thomas-ov model intrinzične motivacije

- **Zaposlenici su intrinzično motivirani kada je iskuse osjećaj:**
  - *Izbor* je prilika mogućnosti izbora aktivnosti zadatka koje vam imaju smisla i njihovog izvođenja na način koji izgleda prikladnim.
  - *Kompetencija* je postignuće koje osjećate kad vješto izvodite aktivnosti zadatka kojeg ste odabrali.
  - *Smislenost* je prilika težiti za dostojnom svrhom zadatka; svrhu koja znači nešto u većoj shemi stvari.
  - *Napredovanje* je osjećaj da činite značajno napredovanje u postizanju svrhe zadatka.

Teorija jednakosti

Teorija jednakosti

**Osobe uspoređuju svoje
uložene resurse u posao i
ishode sa drugim
zaposlenicima i ponašaju se
tako da bi uklonili ne-
jednakost.**

Usporedbe:

Naše ulaganje

Naši ishodi

Ulaganje drugih

Ishodi drugih

Teorija jednakosti (cont'd)

Usporedbe razmjera* Percepcija

$$O/I_A < O/I_B$$

Nejednakost jer je podnagrađen

$$O/I_A = O/I_B$$

Jednakost

$$O/I_A > O/I_B$$

Nejednakost jer je prenagrađen

O/I_A predstavlja zaposlenika, a O/I_B relevantni drugi ljudi.

Teorija jednakosti

Načini borbe protiv nejednakosti:

- 1. Promijeniti svoje ulaze**
- 2. Promijeniti svoje ishode**
- 3. Iskriviti percepciju samog sebe**
- 4. Iskriviti percepciju drugih**
- 5. Odabrati drugog referenta**
- 6. Napustiti polje**

Teorija jednakosti

Propozicije vezane uz nejednako plaćanje:

- 1. Uz plaćanje po vremenu, previše nagrađeni zaposlenici proizvesti će više od jednako plaćenih zaposlenika*
- 2. Uz plaćanje po količini proizvodnje, previše nagrađeni zaposlenici proizvest će manje jedinica, ali s boljom kvalitetom nego jednako plaćeni zaposlenici.*
- 3. Uz plaću po vremenu, nedovoljno nagrađeni radnici proizvodit će manje ili izlaze lošije kvalitete.*
- 4. Uz plaćanje po količini proizvodnje, nedovoljno nagrađeni zaposlenici proizvodit će veliki broj jedinica niske kvalitete u usporedbi s jednako plaćenim zaposlenicima.*

Teorija jednakosti

Distribuirana pravda
zapažena pravednost *količine i raspodjele* nagrada među pojedincima.

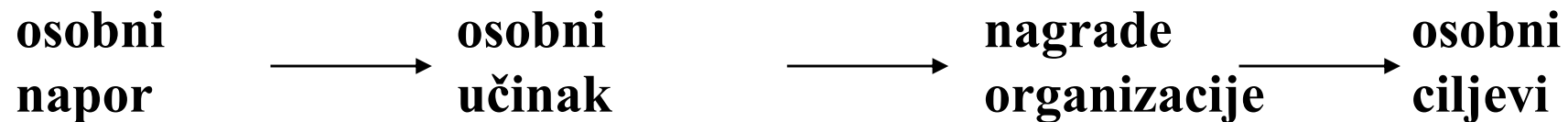

Proceduralna pravda
doživljena pravednost *procesa* korištenog za određivanje raspoređivanja nagrada.

Teorija očekivanja

Teorija očekivanja
Snaga tendencije da se reagira na određeni način ovisi o snazi očekivanja da će ponašanje biti praćeno određenim ishodom i poželjnosti tog ishoda za pojedinca.

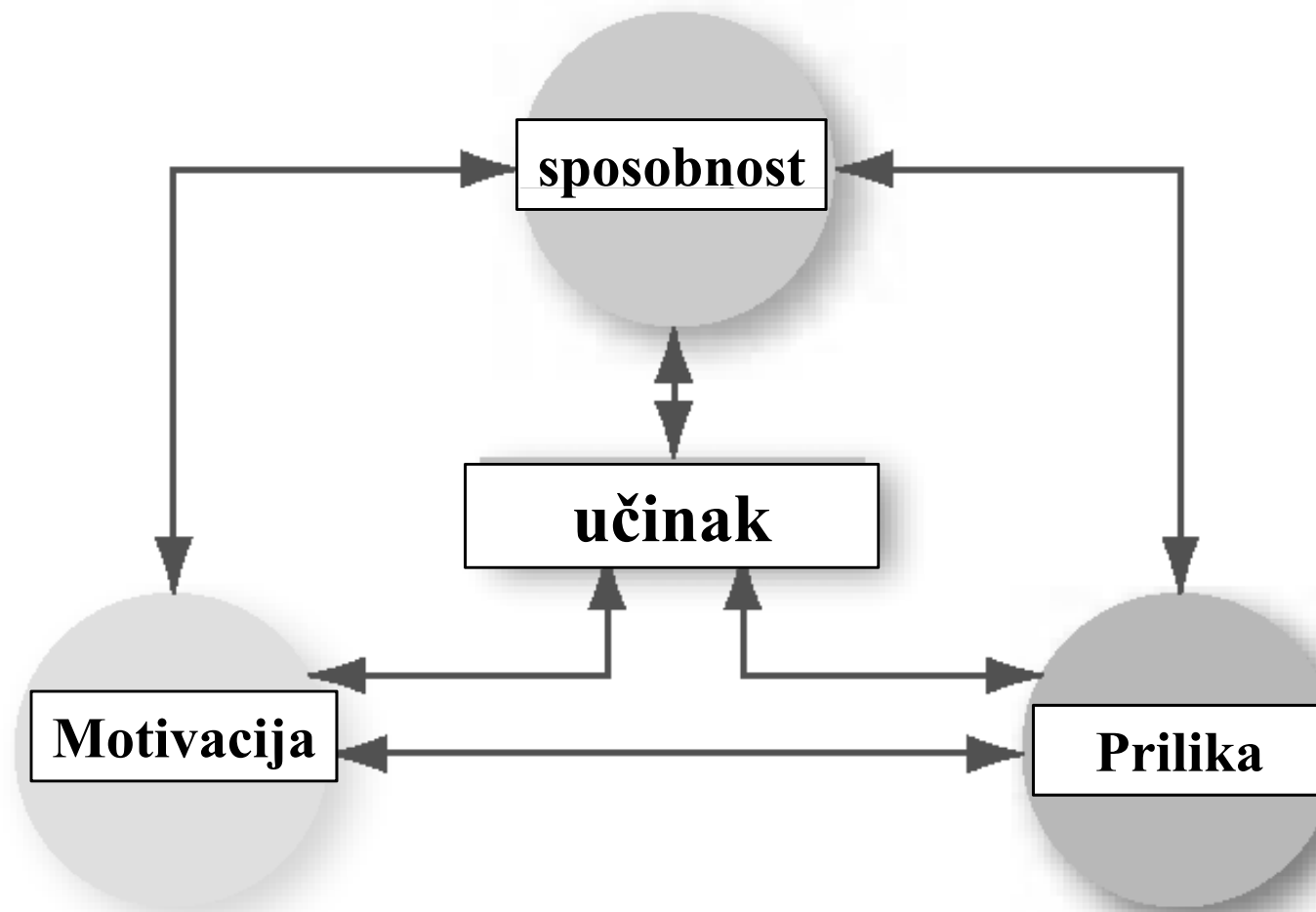

1. Veza napora – učinka
2. Veza učinka – nagrade
3. Veza nagrade – osobnih ciljeva

EXHIBIT

6-8

Dimenzije učinka

Source: Adapted from M. Blumberg and C. D. Pringle, "The Missing Opportunity in Organizational Research: Some Implications for a Theory of Work Performance," *Academy of Management Review* (October 1982), p. 565.

© 2003 Prentice Hall Inc. All rights reserved.

EXHIBIT

6-9